

Korte risicobeoordeling

***Conotrachelus nenuphar* (Herbst) (EU – Q)**

Naam waaronder gereguleerd: *Conotrachelus nenuphar* (Herbst)

Categorie: Insecten en mijten

Datum: december 2019

1. Verspreiding, waardplanten en belangrijkste pathways

Verspreiding

Europese Unie: geen meldingen (EPPO Global Database, 18.12.2019)

Buiten de Europese Unie: Verenigde Staten (VS) en Canada (EPPO Global Database, 29.05.2019)

Waardplanten

Waardplanten zijn soorten binnen de Rosaceae, maar ook *Ribes* en *Vaccinium* spp. (EPPO-datasheet). Voor de Nederlandse teelt zijn met name van belang:

- Steenvruchten: *Prunus* L. (pruim, zoete en zure kers)
- Pitvruchten: *Malus* L. (*appel*), *Pyrus* L. (*peer*)
- Besvruchten: *Vaccinium* L. (blauwe bes, cranberry)

Belangrijkste pathways

1. Meeliften als adult met verpakkingsmateriaal/zendingen van vruchten
2. Larven in vruchten van waardplanten (*Prunus*, *Malus*, *Pyrus*, *Vaccinium*)

Associatie met boomkwekerijmateriaal dat in ruste verkeerd en vrij is van grond is onwaarschijnlijk (EFSA_Panel_on_Plant_Health et al., 2018). Indien de planten met aanhangende grond worden geïmporteerd neemt de kans op associatie toe (poppen kunnen tijdens de zomer in grond zitten). De kans wordt echter nog steeds als erg klein beoordeeld omdat het popstadium niet het overwinteringsstadium is en loofbomen en struiken uitsluitend in rusttoestand mogen worden geïmporteerd. Verder gelden er diverse eisen voor het groeimedium die de kans op associatie verder reduceren (Uitvoeringsverordening (EU) 2019/2072, Bijlage VII, punten 11 en 1).

2. Samenvatting risicoscores

Parameter(combinaties)	Score	Schaal
Kans op een besmetting (P1-P2)	1	1 - 5
Kans op introductie (binnenkomen en vestigen) (P1-P3)	1	1 - 5
Kans dat het organisme officiële uitroeimaatregelen overleeft (P4)	3	1 - 4
Kans op introductie (binnenkomen en vestigen) ondanks officiële uitroeimaatregelen (P1-P3, P4)	2	1 - 6
Directe impact voor de teelt op perceelsniveau	4	1 - 5
Directe impact voor de teelt nationaal	8	1 - 9
Potentiële impact voor de export nationaal	9	1 - 9
Directe impact voor de groene ruimte	3	1 - 5

3. Risicoscores

Per onderdeel vindt u de risicoscore en de schaal [minimaal - maximaal mogelijke score]

P1 (associatie met pathway): 1 [1-5]

Biologie

Adulten voeden op bloemen, bladeren en jonge vruchten (EPPO-datasheet) en niet op het rijpende fruit.

Wet- en regelgeving

Er zijn geen specifieke voorschriften met betrekking tot het organisme of algemene voorschriften voor verpakkingsmateriaal van vruchten.

Vondsten en intercepties

Er zijn geen vondsten en intercepties bekend (EPPO Global Database, Europhyt, 29.05.2019).

Score

De kans op associatie lijkt zeer klein (score 1) omdat adulten normaliter niet op de vruchten zitten. Er zijn ook geen vondsten of intercepties bekend.

P1 (associatie met pathway): 1 (pathway 2) [1-5]

Biologie

De vrouwelijke adult legt eieren in jonge vruchten. De larven ontwikkelen zich in de vruchten die voortijdig afvallen. De ontwikkeling gaat verder in afgevallen vruchten. De larven vormen een pop in de grond. Besmette kersen vallen niet af, maar rotten aan de boom. Er is echter een publicatie uit 1912 waarin melding wordt gemaakt van aangetaste rijpe vruchten van perziken en in vroeg-rijpende appels (EFSA_Panel_on_Plant_Health et al., 2018) en import van vruchten kan als pathway niet worden uitgesloten.

Wet- en regelgeving

Er zijn geen specifieke voorschriften met betrekking tot het organisme.

Vondsten en intercepties

Er zijn geen vondsten en intercepties bekend (EPPO Global Database, Europhyt, 29.05.2019). De soort is zover bekend nooit buiten Canada en de VS gevonden (EFSA_Panel_on_Plant_Health et al., 2018).

Score

Er is onzekerheid of eieren en larven in rijpe vruchten kunnen zitten. Vooralsnog lijkt de kans op associatie met vruchten heel klein (score 1).

P2 (transfer): 4 (pathway 1) [1-5]

Score 4 volgens 'rating guidance': komt binnen als adult en het buitenklimaat is waarschijnlijk geschikt voor vestiging.

P2 (transfer): 3 (pathway 2) [1-5]

Score 3 volgens 'rating guidance'.

P2 (transfer): 5 (pathway 3) [1-5]

Pathway is planten bestemd voor opplant (zie 'rating guidance').

P3 (kans op vestiging na transfer): 4 [1-5]

Het organisme kan zich waarschijnlijk buiten vestigen (*C. nenuphar* heeft één generatie per jaar in de noordelijke range van het verspreidingsgebied in Noord-Amerika) (EFSA_Panel_on_Plant_Health et al., 2018). Voor initiatie van een populatie zijn minimaal 2 individuen nodig van verschillende sekse of een zwanger vrouwtje moet meeliften.

P4 (kans overleven uitroeiactie): 3 [1-4]

Het organisme heeft een brede waardplantenreeks. Stadia in de grond zijn moeilijk te bestrijden. Adulten kunnen overwinteren in bossages rondom boomgaarden. Natuurlijke verspreiding vindt op lokaal niveau plaats (Lafleur et al., 1987). De mediaan van de gemiddelde verspreidingsnelheid (gemiddelde Europese omstandigheden) voor een geïsoleerde populatie is door EFSA (2019) geschat op ca. 300 m en de mediaan van de tijd tussen 'transfer' en moment van detectie op 20 maanden. Vanwege deze relatief langzame natuurlijke verspreiding en relatief grote kans op vroege detectie 'score 3'.

Effect op perceelsniveau: 4 [1-5]

Het organisme tast de vruchten aan en is lastig te bestrijden. Toepassing van insecticiden tegen de kevers verstoort de geïntegreerde bestrijding van andere plaagsoorten.

Mate van verspreiding: 3 [1-4]

De verwachting is dat op de lange duur de meest bedrijven met het organisme te maken zullen krijgen.

Productiewaarde-teelt: 6 [1-6]

De productiewaarde van alleen al appel en peer was meer dan 250 miljoen euro in 2018.

Impact op de groene ruimte: 3 [1-5]

Particulieren met fruitbomen kunnen schade hebben.

Export-maatregelenniveau: 3 [1-4]

Productieplaatsvrijheid zal lastig te waarborgen zijn voor boomgaarden. De kans dat te oogsten vruchten besmet zijn lijkt echter klein omdat besmette vruchten volgens de EPPO-datasheet voortijdig op de grond vallen. Rusland eist nu "partij vrij van organisme" (Client export, NVWA, augustus 2015). Indien landen geen productieplaatsvrijheid eisen, maar partijvrijheid zullen partijkeuringen voldoende zijn en blijft export ook vanuit besmette gebieden mogelijk (score 3).

Productiewaarde-export: 6 [1-6]

Zie 'Productiewaarde-teelt'

4. Referenties

- EFSA, 2019. *Conotrachelus nenuphar*–Pest Report and Datasheet to support ranking of EU candidate priority pests. European Food Safety Authority.
- EFSA_Panel_on_Plant_Health, Bragard C, Dehnen-Schmutz K, Di Serio F, Gonthier P, Jacques M-A, Jaques Miret JA, Justesen AF, Magnusson CS, Milonas P, Navas-Cortes JA, Parnell S, Potting R, Reignault PL, Thulke H-H, Van der Werf W, Vicent Civera A, Yuen J, Zappalà L, Czwinczek E & MacLeod A, 2018. Pest categorisation of *Conotrachelus nenuphar*. EFSA Journal, 16, e05437. <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2018.5437>
- Lafleur G, Hill SB & Vincent C, 1987. Fall migration, hibernation site selection, and associated winter mortality of plum curculio (Coleoptera: Curculionidae) in a Quebec apple orchard. Journal of Economic Entomology, 80, 1152-1172.

5. Afkadering

Dit is een korte risicobeoordeling om een indicatie te krijgen van het risico van het organisme voor Nederland. Er is geen uitvoerig literatuuronderzoek gedaan. Nieuwe informatie over bijvoorbeeld de biologie of het verspreidingsgebied van het organisme kan aanleiding zijn om de risicobeoordeling aan te passen. Daarnaast kunnen door aanpassing van wet- en regelgeving, handelsstromen e.d. risico's wijzigen in de tijd.

De 'potentiële impact voor de export' wordt voor een belangrijk deel bepaald door de biologie van het organisme (met name door de natuurlijke verspreidingscapaciteit van het organisme). De daadwerkelijke impact voor de export zal uiteindelijk afhangen van de eisen die importerende landen zullen stellen bij eventuele vestiging van het organisme in Nederland en de exportwaarde naar die landen. De daadwerkelijke impact kan dus (in sterke mate) afwijken van de potentiële impact.

In de lijst van referenties staan alle gerefereerde bronnen met uitzondering van de standaardbronnen: EPPO-datasheet, EPPO Global Database, EPPO Reporting Service en de rapporten Fytosignalering van de NVWA. Deze bronnen zijn te vinden op de websites van EPPO (European and Mediterranean Plant Protection Organisation) en de NVWA. Een beschrijving van de risicobeoordelingsmethode (o.a. 'rating guidance') kunt u ook vinden op de website van de NVWA.